

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ
ὄρ. χρ. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια, Ἔθν. Τράπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχίόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπν. πωλεῖο Μανωλακῆκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλὴ).

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἔνδς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Αὐτὴ καὶ Τύπος—Μιά ἐξηγήσις—Οἱ φοιτητάδες στὸ θέατρο—Λαϊκὴ Τράπεζα.

Ἡ ΑΥΓΗ κἀκοκάρδιος τοὺς δημοσιογράφους τὴ μέρα ποὺ ἤρθε δὴ ὁ πρίγκιπας Βοναπάρτης μὴ τὴν κόρη του· καὶ οἱ δημοσιογράφοι χολιάσανε καὶ δὲ γράψανε λέξη γιὰ τὴν ὑποδοχὴ στὶς φημερίδες τους· καὶ ἡ Αὐτὴ μετάνιωσε γιὰ τὸ φέρομό της κ' ἔστειλε τὴν Τρίτη βράδι τὸ Διευθυντὴ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ζήτησε συχώρησι ἀπὸ τοὺς δημοσιογράφους καὶ οἱ δημοσιογράφοι ξεχολιάσανε καὶ ζήσανε αὐτοὶ καλὰ καὶ μετ' καλύτερα.

Ἡ Αὐτὴ φωνικὰ δὲ φέρθηκε καθόλου καλὰ οὔτε τὴν πρώτη φορὰ, οὔτε τὴ δεύτερη. Ἐπρεπε νὰ μὴν κακοκαρδίσει τοὺς δημοσιογράφους ἀφοῦ τοὺς χρειαζότανε νὰ περιγυροῦν τὴν ὑποδοχὴ καὶ νὰ δώσουν κάπως λαμπρότερη χρωματιὰ στὶς διάφορες αὐλικὲς φέσεις· μὴ δὴμως καὶ τοὺς κακοκάρδιος, ἔπρεπε νὰ μὴν ταπεινωθεῖ ἀλλὰ νὰ μείνει στὴ θέσι της, περήφανη καὶ ἀλύγιστη, ἀφίοντας τὰ πράγματα νὰ τραβήξουν τὸ δρόμο τους.

Οἱ δημοσιογράφοι σ' ἓνα μονάχα φταίξανε ὅταν εἶδαν τὴν Αὐτὴ νὰ ταπεινώνεται, ἔπρεπε νὰ μὴν τὰ χάσουνε, ἀλλὰ νὰ βάλουν ὄρους καὶ νὰ ζητήσουνε νὰ κανονίσουνε μιὰ καὶ καλὴ τὴ θέσι τους ἀπέναντι τῆς Αὐτῆς. Μιά μοναδικὴ ευκαιρία τοὺς παρουσιάστηκε νάνηρωθεῖν ἠθικῶς καὶ τὴν ευκαιρία αὐτὴ τὴν ἄφισαν ἠλίθια νὰν τοὺς ξεγύριε ἀπὸ τὰ χέρια τους.

ΜΕΡΙΚΟΙ φίλοι ἀπὸ τὴν Πόλη, δὲν καταλάβαινε καλὰ, ὅπως φαίνεται, τί θέλησε νὰ πει ὁ «Νουμάς» στὴ σημειωσὴ ποὺ μπήκε κάτω ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ Ροντάκη (Νουμάς, ἀριθ. 265, σελ. 8). Νὰ τοὺς τὸ ζητήσουμε. Ὁ κ. Ροντάκης δὴλωνε στὸ γράμμα του αὐτὸ πὸς δὲ στάλθηκε ποτὲς ἡ γραμματικὴ του σὲ κανένα διαγωνισμό, κ' ἔνοσους βέβαια πὸς δὲ στάλθηκε οὔτε στὸ Διαγωνισμὸ τοῦ Ψυχάρη, τοῦ 1901. Βάλαμε τὸ γράμμα του γιὰ δύο λόγους. Ὁ πρῶ-

Μπέλικς νὰ χτυπήσῃ τὸ Συράκο, μὲ χίλιους ἄμπρη ἀπὸ τὴν Κλεντίνη ὁ Ντούλα Μπούρδας, πρᾶ πρᾶ, ὅρὲ Σούλι ἀθάνατο, θὰ σὲ πατήσω πάλε! τόπο καὶ μάνιωσε ὁ σουλιώτης Πιλιομπέσσας. Στὰ Γιάνενα θὰ μποῦμε σὲ τρεῖς μέρες! Μὰ ἀσταλαμάτητη ἡ βροχὴ. Θὰ πείσουν τὰ ἔρμα στάχυα· κρῖμα στάμπελια τῆσκαφτα, ἀκλάδευτες θὰ μείνουν οἱ σταρῖδες καὶ ἄκουρα τὰ δόλια πράτα. Πόλεμο μού ἤθελες, ζήτη μού φώναζες! Ψειριάσαμε ἀνάλαγοι, χωρὶς μαντῦα πουντιάσαμε, μὰς ἔρεψε ἡ βροχὴ, μὰς ψόφησε τὸ κρῦο. Βάστα, γενιά! Ποιὸς λέει πὸς δὲ θὰ μπῆς στὰ Γιάνενα, προδότης.

Μὰ, ὦ κανόνι, πὸς ἀνάβεις τὸ μεθύσι πάλι, φτερὰ πὸς δίνεις τῆς ψυχῆς, φωτιὰ τῆς μάχης! Ἀνέγνωρη, καινούρια ἀνατριχίλα. Σὰ νάλαφιάζονται ἀπ' τὸ μακρὺν ὕπνο τὰ βουνὰ ἀντιβρογγοῦν τὴν ταραχὴ, τρέμ' ἡ σκιάδα γῆ, τραντάζει ὁ ντροπιασμένος τόπος. Αἰνεῖ τὰ μέλη ἡ ραθυμιά, ὁ βραχνὰς τὰ στήθη. Καμίνι δλόφλογο τὸ Ἰμαρέτ, φωτιὰ ξερὰ ἡ Βλαχέρνα, λαύρα τριπλῆ τοὺς σφεντονίζει μανιωμένο τὸ Θεοτοκίό, ἀγριεμένος ὁ ἀμυντικὸς στρατῶνας. Τὸ λιανοτούφεκο βροντᾷ, σφυρίζει. Πάρτην κι

τος εἶναι ποὺ δὲν κάνουμε ὅ,τι κάνουνε οἱ καθαρευουσιάνοι, ποὺ στὶς φημερίδες τους δὲ θέλουμε καμιά διαμαρτυρίαν νὰ δεχτοῦνε. Ὁ δεύτερος λόγος, ποὺ φαίνεται σὰ νὰ πειράχτηκε ὁ κ. Ροντάκης, ποὺ μπορούσε νὰ πιστέψει κανεὶς, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι ἀφιλόκερος ἐργάτης, πὸς θύμωσε τάχα μὲ τὸν Ψυχάρη, ἐπειδὴ δὲν πήρε τοὺς παράδες τοῦ Διαγωνισμοῦ, καθὼς ἐμεῖς τὸ εἶπαμε, χωρὶς ὁμῶς καμιά κακία καὶ κάπως παροδικὰ, μαζὶ μὲ ἄλλα ὅπου δὲν εἶτανε τὸ ζήτημα γιὰ γράμματα. Μὰ δημοσιεύοντας τὸ γράμμα τοῦ κ. Ροντάκη καὶ τὴ σημειωσούλα ποὺ τὸ παρακολουθοῦσε, δὲν ἐνενοούσαμε διόλου καὶ μήτε μὰς πέρασε ν' ἀφιβάλλουμε γιὰ τα δεσ ἔργα καὶ ὁ Ψυχάρης κ' ἀνάφερε κατόπι μὲ τὸνομά του ὁ «Νουμάς», δηλαδὴ πὸς ὁ κ. Ροντάκης ἔστειλε τὴ γραμματικὴ του στὸ Διαγωνισμὸ τοῦ 1901. Ἀφοῦ ὁ Ψυχάρης τὸ λέει, θὰ πει πὸς ξέρι. Καὶ τὸ ξέρι γιὰ σίγουρο. Ἐμεῖς μάλιστα πιστεύουμε, ἂν τὰ ψυχολογήσουμε τὰ πράματα, πὸς περὶ εὐκόλα θυμῶναι ὁ Ρωμῖος ἀπὸ φιλότιμο παρὰ γιὰ μερικὲς λίρες. Κι αὐτὸ ἴσια ἴσια ἔλεγε ὁ Ψυχάρης στὸν ἀριθμὸν 136 τοῦ «Νουμά», 20 τοῦ Φλεβάρη, 1905.

Ὁ «ΧΡΟΝΟΣ» τῆς Τετάρτης ἔγραψε πὸς οἱ φοιτητάδες εἶχαν ἀκοπὴ νὰ πάνε στὸ θέατρο καὶ νὰ μποδίσουνε νὰ παραταθοῦν οἱ «Ἀλυσίδες». Κάτι τέτιο ἔγινε, ὅχι ὁμῶς ὅπως τὰ γράφει ὁ «Χρόνος». Στὸ φοιτητικὸ συλλαλητήριον ποῦγινε τὴν Τρίτη τὰπομσημέρο στὸ Πανεπιστήμιον, ἀνέβηκε κάποιος φοιτητὴς στὰ Προπύλαια καὶ εἶπε περίπου τὰ κολούβια.

Καὶ ἄλλο ζήτημα μὰς ἀπασχλεῖ, κύριοι. Ἀπόψε πρόκειται νὰ παρασταθεῖ στὸ θέατρο ἓνα μαλλιάρθ ἔργο κ' ἔχουμε καθῆκο νὰ πάμε ὅλοι ἐν σώματι καὶ νὰν τὸ ἀποδοκιμάσουμε, γιὰ νὰ μὴ βεβηλώσουν οἱ μαλλιάρθοι καὶ τὸ θέατρο μὲ προδοτικὰ καὶ ἀντιεθνικὰ ἔργα.

Ἄλλος φοιτητὴς ὁμῶς παρατήρησε πὸς εἶναι ντροπὴ ἡ φοιτητικὴ νεολαία νὰ ἐμποδίζει τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν καὶ τρίτος φοιτητὴς ἐπρότεινε νὰ πάνε μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς τὸ βράδι στὸ θέατρο, νὰ δοῦνε τὸ ἔργο κ' ἂν εἶναι προδοτικὸ, ἔχουν καιρὸ νὰ σκεφτοῦνε μὲ ποῖο τρόπο νὰποδοκιμάσουν αὐτὸ καὶ τὸ συγγραφεὶ του.

Ἡ τρίτη γνώμη κρήθηκε καὶ ἡ καλύτερη κ' ἔτσι τὴν Τρίτη βράδι ποὺ παιζόντουσαν οἱ «Ἀλυσίδες» στὸ Δημοτικὸ θέατρο, οἱ φοιτητάδες γεροκορούσανε μ' ἐνθουσιασμὸ στὸ τέλος καὶ ἐπράξῃ, ἀπὸ τὰ θεωρεῖα τῆς τρίτης σειρᾶς.

Ὁ «Χρόνος» καὶ οἱ ἄλλοι δημοκῶποι τῆς Ἀθήνας πρέπει νὰν τὸ πᾶρουν ἀπόφαση πιά, πὸς πέρασε ὁ καιρὸς ποὺ ἀχμετακλειούσανε καπηλικὰ τὴ φοιτητικὴ νεολαία γιὰ νὰ πενταρολογούν. Τὸ Πανεπιστήμιον σήμερα εἶναι γεμάτο ἀπὸ φτωσιμένα καὶ φιλελεύθερα παιδιὰ ποὺ ἀποδοκιμάζουν τὰ τέτια μπακαλοφρασιματά.

ΤΙΣ ΠΡΟΑΛΛΕΣ γράψαμε δύο λόγια γιὰ τὸν ἀκούραστο καὶ προδευτικώτατο διευθυντὴ τῆς Λαϊκῆς Τράπεζας κ. Λοβέρδο, ποὺ μίλησε κάτω στὸν Πειραιᾶ ἀπλὰ καὶ γνωστικὰ στοὺς ἐργάτες, ἀποδείχοντάς τους πὸς μποροῦνε μὲ τὸ τίποτα καὶ χωρὶς νὰν τὸ νιώσουνε, νὰ βάζουν ὄλοι τοὺς λίγα γράμματα καταμέρος, ὅταν ἔχουν ἓναν τέτιο πολῦτιμο βοθηρὸ, τὴ Λαϊκὴ Τράπεζα.

Ὁ κ. Λοβέρδος δὲν κοιτάζει μόνον πὸς νὰναπτύξει τὴν Τράπεζα του· κοιτάζει καὶ πὸς νὰ εὐεργετήσει τὸ λαὸ, πᾶρῶντάς του χίλιες ευκολίες, χωρὶς νὰ ζημιώνεται ἡ Τράπεζα του, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰν τοὺς παίρνει τόκους βαριοῦς. Κ' ἔτσι δουλεύοντας τὰ κατᾶφερε νὰ κάνει τὴν Τράπεζα του συμπαθητικὰ στὸ λαὸ, ποὺ λέγοντας σήμερα **Λαϊκὴ Τράπεζα** εἶναι σὰ νὰ λέει: ὁ εὐεργέτης καὶ ὁ προστάτης μου.

αὐτὴ, βρωμόσκυλο. Σκάσε κ' ἐδώθε, μπόμπα, ἀντάριασε τὸ χῶμα, σπάρραξε σάρκα, κομμάτιασε κορμιά, θέριαψε καρδιές, μεθα τὰ φρένα.

Τίμια ἡ στιγμή, λεβεντονιέ, ποὺ στοίχισε ξανά τὸ αἷμα σου τὸ μυθικὸ γεφύρι. Πὸς σὲ ζηλεύει ὁ Παῦλος Γέρακας, γυρτὸς κοντὰ σου στὸ ταμποῦρι!

«Φωτιά, παιδιὰ!»

«Κάθηςε κάτω, καπετάνιε!»

Μελίσσια ἠχολογοῦν τὰ βόλια γύρω.

«Φωτιά, παιδιὰ!»

Ρουινὰ τὸ αἷμ' ἀνάβρυσε ἀπ' τὸ στόμα, ἐτρίκλισε, σωριάστηκε βαρὺ στὴ ρίζα τῆς ἐλιάς τὸ παλλικάρι, οἱ κλώνοι ἐτίναξαν ἀπάνωθι του τὸν ἀνόθους.

«Καλά...σας...Γιάνενα...παιδιὰ!»

«Ὁ δρόμος σου ἅγιος, καπετάνιε!»

«Κρῖμα στὸ νιό!»

«Χαρὰ στὸ παλλικάρι!»

Κι ὀρθὸς πετάχτηκε ἀπὸ τὸ ταμποῦρι ὁ Παῦλος.

«Καρδιά, παιδιὰ! Ποιὸς δαίλιασε;»

Λυσσομανάει τὸ Ἰμαρέτ, βογγᾷ ἡ Βλαχέρνα, βροχὴ σφυρίζουσε τὰ βόλια.

«Φωτιά, παιδιὰ! Φλόγα στὴ φλόγα!»

Σύγνεφα γύρωθε οἱ καπνοὶ, ἡ σκόνη σίφωνας,

ΚΑΙΟΙΟ ΔΕΙΛΑΙ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΟΝΤΑ

Δὲν εἶταν γλυκοχάραμα σ' ἓνα νησί τοῦ Αἰγαίου,
Δὲν εἶταν μήτε ἠλιόγερα σ' ἑλληνικὸ οὐρανό,
Θλιμμένος ἦχος τοῦ χλωμοῦ δὲν εἶταν Ναζωραίου,
Μηδὲ μέσ' τὰ μεσάνυχτα τραγοῦδι ἀλαργινό.

Δὲν εἶταν βράδι ἐρωτικὸ φεγγαρομεθνομένο,
Δὲν εἶταν συνανπάτημα ξανθοῦ παλληκαριοῦ,
Μήτε φιλι ἀπ' τοῦ ἔρωτα τὸ μῦθο εὐωδιασμένο,
Μήτε ἀναγάλλιασμα ἐρχομοῦ, γὰ δάκρι μισμοῦ.

Ἐνα δεῖλὸ κ' ἀφρόντιστο αὐτὸ ξένα εἶταν δεῖλι,
Σὰ κάποιο κίσσι ἀνθόσπλεχτο στὴν ἄκρη ἐνὸς γιαιοῦ.
Τὰ πάντα μού ψιθύριζαν γὰ κάποιο ἐρωτοφίλι:
Μὰ εἶταν ψέμα, καὶ εἴσυνα μακριὰ, ξανθομαλλοὶ!

Λευκὸ παράπονο ἀνθίζεν ἀπάνω ἀπὸ τὴ Λίμνη,
Καὶ πέρα, κ' ὀλοτρόγυρα μίαν ἄλλη ζωγραφιά...
Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς δὲν ὑψώθηκαν ἔννοι,
Γιατὶ μουν σὸν ἀμίλητος ἀπὸ τὴν δημοφιλί!

Τριγύρω μου τὰ πρόσινα βουνὰ μὲ τὰ σπιτάκια
Ποῦ εἶχαν τίς κόκκινες σκεπὲς καὶ τίς κληματαριές,
Τριγύρω μου τὰ εἰδύλλια καὶ τί λευκὰ παντάκια,
Καὶ κόνων φτεροσυγίσματα κ' ὄρατων πειδιῶν κραυγές.

Καὶ τὴ βαρκούλα ἐπόθησα τὴν ἄγνωρη νὰ λύσω,
Καὶ νὰ περάσω ἀγνάντια μου στὴν πράσινη φωλιά,
Κ' ἔθου; τοὺς αἶνους καὶ καημοὺς ἐκεῖ νὰ τοὺς κοιμίσω,
Ζητώντας μέσ' στὰ σῦδεντρα μιὰ νέα Κυρά!

Γενέβη· Αὐγούστος 1907,

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΚΑΛΟΣΥΝΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ

Στὶς τελευταῖες τοῦ «Κριτικῆς Ἀναποδιᾶς» ὁ Ἐρμονας, μιλιώντας γιὰ τὰ βιβλία, ποὺ εἶδαν τὸ φῶς ἐδῶ καὶ λίγους μῆνες, λέει μερικὰ λόγια καὶ γιὰ τὸν «Προσκυνητὴ» μου, ποὺ τύπωσα τὸν περασμένον Ἀπρίλη. Ἀπκντώντας στὰ λόγια αὐτά, δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ διαφεντέψω τὴν ἀξία τάχα τοῦ μικροῦ μου βιβλίου· τέτοια καμώματα δὲ μ' ἔρξουνε. Στὴν ιδέα μονάχα, ποὺ τὸ γέννησε, δὲ θέλω νὰ φανῶ προδότης· καὶ νὰ ποῖς ὁ λόγος ποὺ ἀραδιάζω στὸ χαρτὶ κάποιους στοχασμοὺς μου.

Ἡ κεντρικὴ ιδέα τῶν ὀρωχῶν μου αὐτῶν στίχων εἶναι, ὅτι τὸ δύσκολο τῆς Ζωῆς ταξίδι μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ μὲ κάποιαν ἠρωικὴν ὑπομονὴν ὁ ἄνθρωπος, ἀνίσως, κυνηγητὴς τῆς Ἀλήθειας, πάρη γιὰ ὀδηγὸς του καὶ δυναμωτὴς του τὴν Καλοσύνη καὶ τὴν Ἀγάπη. Τὰ ἰδανικὰ αὐτὰ ὁ Ἐρμονας τὰ καταδικάζει ἀλύπητα καὶ γράφει:

ἀκράτητο τὸ ἀστροπελέκι, οἱ βρόντοι κ' ἡ βοὴ τὸ νοῦ ζαλίζουν.

«Καλὰ μας Γιάνενα!»

«Ἄ'ένος ἐξύπνησε!» κραυγάζει ὁ ποιητὴς ἀντάρτης.

«Ποῦ εἶσαι, νὰ γελᾷς καὶ τώρα, Βουλοδῆμε;» σαρκάζει ὁ μεθυσμένος λογισμὸς τοῦ Παύλου.

Ἀφρίζει ὁ ἐγγονὸς τοῦ Γέρακα ἀπ' ὀργή, θυμούμενος σὲ λίγες μέρες τὸ μεθύσι αὐτό. Στὰ Γιάνενα!—Βουθὸ κ' ἔρημο εἶχε ζυπνήσει τὸ Ἰμαρέτ τὴν ἄλλη αὐγὴ, σωπασμένη ἡ Βλαχέρνα, ἄδειος ὁ πλατύς ὁ κάμπος πέρα. Γελοῦν στὸν ἥλιο τὰ βουνὰ, γαλανοπράσινα κυλᾷ ὁ Αὐβρος τὰ βαθειὰ νερά του, μοσχοβολοῦν ὅπως ποτὲ τὰ νερατζάνθη αὐτὴ τὴν ἀνοιξη, ἀνθίζει ὁ γαῦρος κ' ἡ ὀξυὰ στὸν Πίνδο· ἀντάρτες, ἀντάρτες, πασσάδων σεράγια σὰς καρτεροῦν στὰ Γιάνενα, τί διαγομᾶτε μπέηδων πενιχρὰ κονάκια στὴ Φιλιππιάδα, τί ρημάζετε φτωχῶν ραγιᾶδων σπίτια στὰ χωρὶς ἓνα γύρο; Καπετάνιοι, τί κάθιστε; Μὰ ποιὸς νὰ πρωτοπάη, νὰ πρωτοστήσῃ τὴ σημαία στοῦ Ἀλήπασα τοὺς πύργους! Ὅσο ποὺ ὁ ἐχθρὸς καιρὸ νὰ λάβῃ.

(ἀκολουθεῖ)